

KAKTUS

(Jiří Dvořák: Rostlinopis, Praha: Baobab, 2012)

Kdybyste někdy vynalézali velblouda, pořádně si prohlédněte kaktus. Oba jsou dokonalé stroje na přežití v poušti. Vedro a sucho, ve kterých se buňky scvrkávají jako rozinky, vyždímají kdekoho. Tihle dva se ale nebojí: uměli se zařídit.

Dávejte pozor, kolik šikovných zlepšováků si pořídili. Zásobárnu vody. Tlusté tělo kaktusu, zrovna jako velbloudí hrby (a taky krev), je napumpované vláhou. Dá se odtud čerpat dlouhé týdny, a jen vrásky v kůži ukazují, jak těžký ten život je.

Nepromokavý slunečník. Kaktus má tělo pokryté vrstvou, která z něj nepustí ani mráček páry. Opíralo by se mu do listů slunce? Pryč s nimi – místo nich má trny. Mohla by mu poušť upíjet i z kořenů? Mohla – zabalit je nepropustným pláštěm! A co tělo: jak má vypadat, aby do něj nemohlo horko? No přece koule – vypasený sud, do jehož středu nedosáhne ani ten nejpichlavější paprsek. I velbloud má šikovnou srst a tělo stavěné tak, aby k němu slunce mohlo nejmíň, když stojí vysoko na obloze. Dlouhé nohy ho navíc chrání před teplem, které se odráží od země. A k tomu tvrdé mozoly na břiše: když na to přijde, může se velbloud skrčit, aniž se popálí o horký písek.

Okap. Noc co noc se na poušti srazí pár kapek rosy. Proto jsou na kaktusech trny: vláha, která se usadí na kulatém těle, po nich steče na zem – rovnou ke kořenům. Tohle velbloud neumí – ale o to míň je vybíravý. Když na to přijde, dokáže se napít i slané vody.

Šetřič páry. Kdo žije, musí taky dýchat. Rostliny ve dne vdechují oxid uhličitý a do vzduchu vracejí kyslík, v noci naopak. S tím ovšem i upouštějí páru – a to je na poušti zlé. Kaktusy to vyhmátly: přes den nechávají průduchy – to jsou otvory, které slouží rostlinám jako nozdry – zavřené a potřebné zásoby si nalapají přes noc, kdy se oblačkům do vychladlého vzduchu nechce. Velbloud se nenechal zahanbit: může nozdry zaklapnout, aby mu z nich zbytečně neutíkala pára. Že by se potil, o tom nemůže být řeč. A čurá tak hustě, že to málem šustí.

A nakonec – celoživotní siestu. V horku se nemá spěchat: to ví každý, a kaktusy nejlíp. Rostou pomalu, jako by si každé lupnutí v zelených zádech třikrát rozmýšlely. Nikdo se jim, zmoženým samotou a sluncem, nemůže divit.

Ani velbloudi ne. Jenže ti udělali chybu:

nechali si narůst nohy, a pak ukázali lidem, že se dají ochočit – a teď už se z toho nevyzují.... Mít tak pichlavý kožich jako kaktusy, byl by s nošením věder a zadků konec!

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tak vidíte. Vypadá to, že ten, kdo vymyslel velblouda, pokukoval po kaktusu – ale jen po očku, aby ho nikdo nenachytal při opisování. Nebo obráceně. Jedna věc je na tom ale divná. Kde žijí velbloudi, tak nerostou kaktusy. Anebo naopak.

Dromedár aby se v tom vyznal.

Úkoly k textu

Kdybyste někdy vynalézali velblouda, pořádně si prohlédněte kaktus. (každý sám přemýšlí a zapisuje, o čem asi tato věta je, co bude v textu následovat).

.....

.....

.....

.....

.....

Čtení v rolích

Jaké je hlavní poselství tohoto textu a podle čeho si to myslím.

.....

.....

.....

.....

.....